Antuza GENESCU - ÎNAINTE DE PLECARE

Mixander îl zări pentru întâia oară. O siluetă vie, îmbrăcată în scoarță aspră. Fusese oare în fața geamului său tot timpul, iar el, prea mic, nu-l observase până acum? Starea de semisomn îi accentua nedumerirea. Se strădui să-şi aducă aminte dacă nu cumva îl mai văzuse şi altădată. Nu, pomul crescuse peste noapte şi făcuse un fruct.

Prin pereții camerei răzbăteau sunetele obişnuite ale casei. O muzică languroasă se prelingea prin orificiile din tavan şi-i irita auzul. Ar fi vrut ceva mai vesel, dar probabil că mama era înclinată spre visare astăzi mai mult ca de obicei.

Muflonul roşu începu să țopăie, semn că băiatul zăbovea prea mult în pat. Chicoti când îl văzu cum încearcă să treacă de colțul răsucit al covorului, apoi cade pe spate şi dă din picioare ca un apucat. În cele din urmă, jucăria se lăsă pe-o parte, ostenită. Băiatul se uită la muflonul nemişcat şi încercă să depisteze de unde venea ticăitul care ar fi trebuit să se oprească o dată ce jucăria îşi terminase spectacolul matinal. Îl percepea ca pe-un ritm discret, dar constant. Începu să-şi mişte degetele o dată cu el şi se lăsă adormit. I se perindară prin minte fragmente de întâmplări, în dorința de a alcătui un vis coerent. Se ridică brusc în capul oaselor. Trebuia să meargă la baie, dar nu se putea convinge să plece din pat. Să mai stea măcar până numără la o sută.

Culcat pe burtă, Mixander îşi scutură membrele amorțite pe timpul nopții. Cu palma dreaptă atinse peretele şi mângâie fotografia lui Musty, câinele campion la tras cu sania. Departe de tot, în locuri pe care ar avea să le viziteze cândva, se afla o lume cu multă zăpadă, locuită de oameni cu pielea fină, dar rece. Lui Mixander îi plăcea să creadă că aveau țurțuri în loc de păr şi că tot ce atingeau cu mâna se transforma în cuburi de gheață. Acolo l-ar fi exilat pe Messer. Şi-l imagina cu capul aplecat mult în față din cauza bărbii grele de țurțuri, bătând aerul cu mâinile şi alunecând pe gheață hăituit de Musty şi frații lui, cu haina descheiată şi ruptă, care nu-i mai acoperea trupul de sus până jos.

Tic, tic, tic… Astăzi împlinea nouă ani şi trecea în rândul copiilor cu responsabilități. Ochii, încă somnoroşi, îi căzură pe fructul rotund. Gustul petrecerilor date de părinți răzbătu printre celelalte simțuri matinale. Bunătăți şi licori rare pe mese întinse, printre care musafirii alunecă agale, abandonând

conversația ca să danseze pe ringul plutitor. De-acum va trebui să uite de petreceri. Şi de jucării, şi de prietenii lui, oricum puțini. Îşi răsfiră degetele mânii stângi: Ama, Uve, Rodo… Avea două degete în plus. Sau doi prieteni în minus. Se scărpină în cap, zburlindu-şi părul. Trebuia să-şi găsească încă doi parteneri, ca să nu rămână degetele fără pereche.

Pomul îl ispiti din nou. Crengile i se întindeau leneşe în ceața dimineții, uşor aplecate. Închise ochii şi pipăi fructul în gând.

„Seamănă cu mingea mea de tenis, doar că străluceşte“, îşi zise. „Iar crengile parcă sunt mâinile lui Messer.“ Îl trecu un fior rece pe şira spinării. Trebuia să coboare din pat. Bănuia că era deja târziu. Uşa camerei avea să se deschidă imediat, iar mama, cu dejunul pe tavă, o să-l privească mustrătoare dacă n-o să-l găsească pregătit pentru o nouă zi de învățătură.

Atinse cu talpa dreaptă o dală neacoperită de covor. Neplăcută senzație, ca atunci când alerga desculț pe bolovani şi-şi rănea pielea, numai că frenezia jocului alunga imediat durerea. Îşi ascunse căscatul cu ambele mâini, se încălță şi merse repede la baie. Sub duş, stropii de apă caldă îi curățară pielea de pelicula subțire cu care corpul se proteja în timpul nopții împotriva țânțarilor. Muşcătura lor era duşmanul copiilor. Li se umfla chipul şi li se brăzda, îmbătrânindu-i, iar în câteva zile se stingeau. Tarele strămoşilor nu fuseseră eliminate cu totul. Dispăruseră multe, dar câteva se agravaseră de-a lungul generațiilor. Învățase la biologie că trupul omului trebuia bine protejat, pentru că nu existau remedii pentru toate bolile care l-ar putea afecta.

Întinse mâna după prosop şi-l ținu îndelung pe față, ca să păstreze senzația materialului pufos şi s-o retrăiască în timpul zilei. Tic, tic, tic… Dungile îi masau obrajii şi ochii din care adesea curgeau lacrimi în orele când venea Messer să-i facă educație. În oglindă, spatele tânăr i se profila uşor îndoit, ca panta Dealului Alb, unde se juca în primii ani de copilărie, când nu era conştient de schimbarea care avea să-i afecteze viața la nouă ani. Îşi aminti dezamăgirea care-l copleşise când aflase că Dealul Alb se afla, de fapt, sub un clopot imens, că pământul pe care alerga şi iarba în care se tăvălea, nisipul din care modela turnuri, frunzele din care-şi făcea de coroană de cezar respirau o atmosferă supravegheată. În mintea lui, locul de joacă era nemărginit şi plin de taine. Descoperirea lor venea ca o recompensă pentru tenacitatea cu care le căuta. Iar

când Messer îi spusese că era un perimetru închis, îi spulberase cu satisfacție vădită ideea spațiului de joacă infinit. Fusese doar prima fază a maturizării lui.

Îşi scoase pijamaua caldă cu un oftat şi îmbrăcă o pereche de pantaloni. Stătu pe gânduri dacă să ia tricoul cu harta universului sau pe cel cu Musty. Se opri la cel dintâi. Avea deja imaginea câinelui pe buzunarul din spate al pantalonilor. Din cauza grabei, încurcă gulerul cu mâneca. Înainte de a-şi vârî capul prin deschizătura potrivită, şi-l ținu sub tricou şi se scutură din tot corpul, cum făcea când imita stafiile împreună cu Ama, Uve şi Rodo. Apoi privi prin material universul redus la dimensiunile pieptului său. Arăta ca un cap de maimuță. Lumea lui se afla pe undeva prin dreptul botului. De multe ori, la ora de geografie, când trebuia să găsească pe hartă una dintre lumile universului, se pierdea şi începea să-i tremure bărbia. Deşi reuşise de nenumărate ori, de unul singur, să localizeze cu precizie toate lumile, ochii dascălului nerăbdător să-i audă răspunsul şi parcă prevestind greşeala îl sfredeleau şi-i anihilau eforturile minții. Messer nu-l jignea, aşa cum făceau alți dascăli cu elevii lor. Uve şi Rodo aveau unul tânăr, care experimenta pe ei metode noi de predare. De fapt, erau vechi şi ineficiente, aflase Mixander dintr-un manual găsit în biblioteca tatălui său. Scăpați de griji, în vacanțele de pe Dealul Alb, cei doi frați îi povesteau cum li se cerea să spună pe de rost formule matematice versificate sau să scandeze demonstrația unei teoreme.

Pe Mixander, Messer îl teroriza cu privirea şi cu vocea. Lumile de pe harta colorată suficient de mult ca să-l încurce îşi amestecau granițele. În centrul universului se căsca o groapă. O gură diformă se ițea din ea şi le sorbea pe rând. Nu mai rămânea decât un cerc, transformat şi el până când ajungea să se confunde cu ochiul dascălului. Băiatul nu mai era în stare să dea nici un răspuns. Neputința i se scurgea atunci din trup prin lacrimi.

Întors în cameră, o găsi pe mama lui aşteptându-l în picioare, maiestuoasă. Nu-i adresă nici o vorbă. Lipsea şi tava cu micul dejun. Împietri la gândul că întârziase cu sculatul atât de mult încât urma o pedeapsă. Una gândită de Messer. Afurisi în gând ticăitul necontenit. Din cauza lui adormise. Îl îngrozea gândul că i se va cere să calculeze măsura unghiului făcut de panta Dealului Alb şi sol. Sau să facă gimnastică o dimineață întreagă fără întrerupere, ca să-şi revigoreze trupul. Oamenii deveniseră o rasă care specula prea mult vioiciunea spiritului, în detrimentul activității fizice. Adulții erau sedentari, trândavi cu

cartea în mână, scriind istorii, lăsându-se în voia vântului care bătea permanent şi risipea aburii ieşiți din sol. Copiii erau mai dinamici, dar se complăceau în lenea părinților pe măsură ce creşteau. Puțini erau adulții care se temeau de un viitor în care omul va fi numai cap, fără trup, iar Messer se număra printre ei. O să-l întrebe dacă oamenii sau copiii care aud un ticăit fac parte dintre cei aleşi, deşi risca să-l înfurie, cum a pățit când l-a întrebat de Moş Crăciun.

— Messer n-o să vină astăzi, îi spuse mama în cele din urmă, întinzând brațele către el. Băiatul se aruncă în îmbrățişare şi auzi cum piatra de pe inima lui se rostogoleşte năvalnic în groapa care suge universul. Ai nouă ani. Ştii ce înseamnă asta. Învățătură departe de casă. Oameni şi prieteni noi care la început n-o să-ți placă şi de care n-o să ştii cum să te fereşti, până când ajungi şi tu ca ei. Aşa ți-e rostul.

Mixander se desprinse din brațele ei.

— Pomul din fața geamului e un cadou de ziua mea?

Fructul galben — căci acum îl vedea mai bine, o dată ce se risipise ceața — se mişca în vânt. Anii trecuți, de ziua lui, primise jucării pe care le considerase triste. Cel mai mult îl întristase un ceas pe care nu era trecută nici o oră; se lumina dimineața şi se întuneca treptat pe parcursul zilei, până când venea noaptea, apoi se lumina din nou. Fusese metoda lui Messer de a-l învăța că timpul nu există şi că mintea omului îl măsoară din necesitate, ca să dea un ritm existenței. Evoluată, rasa umană trebuia să învețe cum să n-o mai domine timpul.

— Tata vine şi el imediat la tine. O să mergem într-o mică excursie toți trei. Tu alegi destinația.

Mixander nu repetă întrebarea. Mama nu-i răspundea niciodată când ştia că l-ar dezamăgi. Nu se cuvenea să-ți dezamăgeşti semenii, mai ales copiii. Trebuia să-i protejezi, spuneau legile nescrise. În primii ani de şcoală, după ce învățau literele, copiii găseau în abecedar propoziții scurte, de felul: Apărați-vă de tristețe sau Fiți buni cu Pământul şi cu cei care calcă pe el.

Luă micul dejun în sufragerie, împreună cu părinții. Tatăl său nu mai ajunsese la el în cameră să-l felicite, din cauza convorbirii prelungite cu unul dintre asistenții de la universitate. Îşi sărută fiul pe obraji înainte de a se aşeza la masă şi-i ură să aibă puterea necesară pentru zilele când se va afla departe de casă. Băiatul mâncă ouăle fierte cu poftă, apoi bău din ceai. Tic, tic, tic… Lovi cu

ceaşca de farfurie. Se miră că nu primi nici o observație. Ticăitul se auzea şi în sufragerie. Parcă se trezise un spirit îngropat în urmă cu multe veacuri în pivnița casei. Unul dintre aceia despre care scria în dicționarul de superstiții că bântuiau lumea după moarte. În vremurile apuse li se spunea stafii şi oamenii se temeau de ele.

Nu-i ieşea din cap că părinții îi făcuseră pomul cadou. Citise într-o carte că, în trecut, la sfârşit de an se împodobea un brad cu globuri şi beteală, iar Moş Crăciun punea sub el cadouri pentru toată familia. Poate că excursia promisă era darul din partea părinților? Se hotărâse deja unde voia să meargă. La grădina zoologică. Ştia că-l va întrista să vadă animalele în cuşti bine izolate, ca să nu-i îmbolnăvească pe vizitatori. Dar tot îi era dor de ele. Mai ales de bufnița albă. Bu-hu-huuuu, făcu el dintr-o dată, necontrolat, şi fâlfâi din mâini. Tic, tic, tic... Scăpă cocoloşul de pâine pe care-l meşterea ca pe plastilină şi trecu la împletit ciucurii feței de masă. Nu se putea ridica de pe scaun câtă vreme tata mai avea mâncare în farfurie. Printre înghițituri enervant de rare, citea dintr-o revistă un articol scris cu litere mărunte şi, din când în când, încuviința din cap, decis să aprofundeze anumite idei în tratatul despre filozofia obiectelor, la care lucra de când se ştia Mixander pe lume.

Când, în sfârşit, se termină dejunul, băiatul alergă într-un suflet afară. Pomul era acolo cu adevărat. Aşadar, nu visase. Din nefericire, nu zări sub el nici un cadou. Ridică ochii şi-şi duse iute palma la gură ca să-şi astupe strigătul de uimire când i se făcu lumină în minte. N-o să spună nimănui că i-a crescut în fața geamului un pom cu un fruct care fac tic, tic, tic, cocoțat pe o ramură prea înaltă pentru statura lui.

Ca să străbată rapid distanța până la grădina zoologică, tatăl lui Mixander comandă un avion. Scăpat de senzația neplăcută de la decolare, sorbind suc din ierburi de seră, băiatul îşi luă inima-n dinți şi-l întrebă pe tatăl său dacă, într-adevăr, pomul era cadoul de ziua lui. Din privirile sale mirate ghici că nu era aşa.

— Excursia este cadoul tău. E ultima în care mai pleci cu noi. De mâine te duci la şcoală. Şi nu ştiu despre ce pom vorbeşti.

Adică n-o să-l mai vadă pe Messer? Uraaa! Îl cuprinse dintr-o dată bucuria. Nu, nu se bucura că merge la şcoală. Omul evoluase, dar nu atât de mult încât celor mici să le fie drag locul în care e plin de Messeri. Dar o să învețe alături de alți copii şi o să mai facă şi câte-o ispravă. Poate o să găsească şi doi prieteni

pentru arătător şi degetul mare. Dacă are noroc, n-o să-i ajungă toate cele douăzeci de degete pentru câți prieteni o să-şi facă. Gândindu-se mai bine, îl cuprinseră regretele. N-o să se mai joace pe Dealul Alb, iar pe prietenii lui de acum n-o să-i revadă, poate, niciodată.

Privi prin hublou la norii ca nişte oi grase. Ama era şi ea cam dolofană, dar nu semăna cu o oaie. Odată, fata îi arătase o fotografie toată îndoită şi ruptă pe la colțuri. O femeie bătrână, foarte ridată, cu nişte roți de sticlă în dreptul ochilor. Au muşcat-o țânțarii? veni întrebarea lui automat. Părinții fetei râseră şi-l lămuriră că fotografia, păstrată cu venerație, avea atât de mulți ani că nu s-ar putea număra nici într-o viață de om. Femeia era o străbunică a familiei lor şi purta ochelari pentru că nu vedea bine. Acum, în avion, Mixander se întrebă dacă femeia respectivă fusese destul de evoluată pentru vremea ei încât să ajungă fantomă. Căci, totuşi, ochelarii reprezentau pentru el un semn de inteligență. Cine i-a inventat se vede că a fost foarte deştept. La fel ca primul om care a ştiu să devină stafie. Ar fi vrut să afle dacă stafia nu reprezentase cumva un stadiu intermediar de evoluție a rasei sale, dar nu îndrăznise să-i ceară amănunte lui Messer.

Tic, tic, tic... Zgomotul motoarelor nu reuşea să-i alunge ticăitul din cap. Tatăl său era cufundat în lectura unui volum cu copertă roşie. Mixander citi titlul de pe cotor: Călătoria minții: cum va evolua omul, de David Lenek. Cum poate să călătorească mintea? Oare stafiile au minte, dacă n-au trup? Mama rezolva cuvinte încrucişate şi sorbea din ceai atunci când nu desluşea tâlcul definițiilor.

O să-i fie dor de ei. O să le scrie că e bine acolo, la şcoala unde l-au trimis, dar că tânjeşte după muflonul roşu care se împiedică de covor.

* * *

La grădina zoologică află că bufnița albă murise de bătrânețe. În adăpostul ei trăia acum o surată cenuşie, cu penajul zburlit, care-i păru lui Mixander cam abătută, aşa cum stătea cocoțată pe stinghia cea mai înaltă. „Se gândeşte, probabil, la evoluția rasei ei“, îşi zise Mixander.

— Când o să fiu mare, o să-mi fac o crescătorie de bufnițe albe.

— Au fost dintotdeauna nişte păsări deştepte, rosti mama aprobator. Haina ei lungă foşni în spatele lui. Era timpul să viziteze tigrii. Tic, tic, tic...

Unul dintre ei semăna cu tatăl lui când se enerva. Aveau aceiaşi ochi furişi. Nu înțelegea oscilația părintelui între blândețea exagerată şi severitatea extremă. Într-o zi îi ceru o explicație mamei. Află că, în viitor, omul va învăța să se controleze mai bine şi că, atunci când va reuşi să comunice numai prin gânduri, nu va mai exista nici măcar agresivitate de orice natură. Despre prezent nu află însă nimic.

Era ultima oară când vedea cangurul şchiop. Îi făcu semn cu ochiul şi se amăgi că primi un răspuns. Girafa îl ignoră. În sectorul maimuțelor, Mixander scoase limba uneia dintre ele şi sări de pe un picior pe altul, profitând că tatăl său vorbea la telefon şi nu se uita la el. În replică, maimuța luă o banană, o duse la ureche şi începu să mişte din buze. Se plimba de colo-colo, cu mâna pe şold, imitând mişcările tatălui. Un deget dus la nas, sprânceana ridicată. O altă maimuță intră şi ea în joc. Mixander uită şi de plecarea la şcoală şi de pom şi râse cu lacrimi. Animalele îşi țuguiau buzele, săreau ca turbatele şi-şi aruncau priviri omeneşti. Când azvârliră bananele brusc în aer, înțelese că se încheiase şi convorbirea tatălui său.

Acadeaua cumpărată de la chioşc avea gust de portocală. O savură în drum spre casă, în avion, ca să-şi mai îndulcească tristețea. Cu mintea lui de copil, se gândea că trebuie să se uite foarte atent în jur şi să înregistreze totul, pentru că nu se va întoarce acasă decât peste mult timp. Cât timp? Nu ştia în ce să măsoare absența lui.

S-au întors către seară, după masa de prânz servită La gurmandul filozof şi încă o raită la grădina zoologică, de data asta pentru a vedea zburătoarele. Gurmand probabil că vine de la gură, se gândi Mixander. Sau de la verbul a gurma? Ce înseamnă a gurma? Nu era sigur, dar o să-i dea el un sens. Ce legătură o fi între gură şi filozofie? Ar fi fost bine să ştie ce e filozofia, atunci ar fi găsit şi răspunsul la întrebare. Auzise cuvântul de multe ori de la cei veniți la ei în vizită. Unii îl dădeau pe gât cu sorbituri de absint, alții, cu o mină gravă, țineau despre el un discurs cu proprietăți de somnifer. Au şi animalele filozofi în rândul lor?

Părinții lui se opriră pe treptele casei să admire cerul. Mixander ar fi vrut să meargă din nou să vadă pomul. Dar trebui să rămână lângă ei şi să-l asculte pe tata vorbind despre superioritatea omului din viitor, care, dacă va mai descoperi alte civilizații, le va domina prin înțelepciune.

Serviră cina în linişte, apoi exersară toți trei comunicarea fără vorbe. Tatăl alese o legendă despre moartea muzei de care nu mai avea nevoie nici un artist. Mama i-o repetă lui Mixander, care trebui s-o repete şi el, ca să demonstreze că a înțeles-o. Se încurcă puțin la sfârşit, pentru că mintea îi stătea la pom. Când, în sfârşit, se încheie şi ultima parte a ritualului de seară, le ură noapte bună din priviri.

Ajuns în cameră, îşi luă rămas bun pe rând de la toate lucrurile pe care nu le putea duce cu el la şcoală: muflonul roşu, fotografia lui Musty, pălăria de pai, cutia cu insecte din plastic, un craniu artificial de leu. Ceasul de la Messer nu-l ispiti cu nimic. Ce fel de obiect e ăsta care nu se poate hotărî dacă e alb sau negru sau gri? Atinse cu teamă vaza uriaşă pe care o crăpase mai demult şi pe care atunci o răsucise astfel încât nimeni să nu-i bage de seamă isprava. Acum o răsuci din nou, cu crăpătura spre uşă. Ceva răsună înăuntrul ei. Luă scaunul de la birou, se urcă pe el şi se aplecă cercetător spre interiorul vazei. Zâmbi când scoase din ea indicatorul telescopic pe care Messer îl uitase cândva la ei şi pe care jurase că nu i-l va înapoia nici mort, ştiind cât ținea dascălul la el, pentru că-l primise de la unul dintre Messerii lui.

Tot mai greu îi venea să se despartă de casă. „În clipa asta sunt trist — tic — , în următoarea vesel — tac. O să învăț la şcoală cât ține clipa şi cum e cu timpul. Cred că Messer m-a învățat numai prostii.“

Deschise fereastra şi se aplecă în afară, ca să simtă un miros anume al celor nouă ani trecuți, de la care să-şi ia rămas bun. Şi-l simți într-adevăr, degajat de fructul galben. Tic la stânga, tac la dreapta. Îl trase adânc în piept, ca pe ultima suflare de copil fără responsabilități.

Tic, tic, tic de sfârşit. Fructul stătea să cadă. Mixander îşi învinse teama că ar putea aluneca şi se urcă pe pervaz. Cu stânga se ținu de marginea ferestrei, iar cu dreapta se întinse după fruct. Îl prinse cu putere şi reveni la o poziție sigură, pe pat. Muşcă din carnea aurie, cu sâmburi moi. Savură gustul necunoscut şi scurgerea lichidului lipicios pe bărbie. Mânca repede, cu foame. Apropie fructul de fotografia lui Musty. „Aşa-i că-i bun ca o ciocolată?“ Ham-ham, îi răspunse câinele şi parcă mişcă din cap.

Înghiți cu părere de rău şi ultima bucată, apoi închise fereastra şi se schimbă în pijama. Era timpul să se culce. Simțea cum i se formează pe trup pelicula nocturnă împotriva muşcăturilor de țânțar. Se cuibări sub plapumă. În

minte i se contură silueta dascălului, când cu cap de şarpe, când cu trup de mistreț.

O să fie frumos la şcoală, pentru că o să învețe despre omul evoluat, care va ajunge cândva să procreeze cu mintea, abandonând savoarea legăturii trupeşti. Oare chiar o să fie frumos?

Intră în starea de semisomn. Muflonul roşu începu să țopăie pe covor şi, când ajunse la capătul răsucit, căzu pe spate. Dădu din picioare zadarnic şi căzu pe-o parte, ruşinat. Înainte să adoarmă, Mixander flutură leneş din degete, luându-şi la revedere de la Musty.